Dosarul:nr. 2rc-249/24 Judecător: Violeta Gîrleanu
2-23002585-02-2rc-25072024

D E C I Z I E

30 ianuarie 2025 *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin Roșca

examinând în absența părților recursul declarat de***** în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 26 iunie 2024 prin care s-a admis excepția de tardivitate și s-a respins acțiunea ca tardivă,

c o n s t a t ă:

La data de 30.12.2022, reclamanții S.R.L „Trans World Entertainment", S.R.L „Imensitate" s-au adresat cu cerere de chemare în judecată către SA „Apă-Canal *****" privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-9, vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 10.01.2023, nu s-a dat curs acțiunii, fiind acordat termen de 10 zile pentru înlăturarea neajunsurilor (f.d.91-94, vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 23.01.2023, s-a acceptat spre examinare cererea de chemare în judecată și s-a fixat ședință de judecată (f.d.175, vol.I).

În ședința de judecată din 28.06.2023, reprezentantul pârâtului SA „Apă-Canal *****", Gonța Tatiana, a înaintat o cerere privind excepția de tardivitate (f.d.237-238, vol.I).

În motivarea cererii privind excepția de tardivitate, reprezentantul pârâtului SA „Apă Canal *****", Gonța Tatiana, a menționat că Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale aprobat prin hotărârea Guvernului RM nr.950 din 25.11.2013 prevede posibilitatea ca drept al consumatorului non-casnic, contestării în instanța de judecată, atât a rapoartelor de prelevare ale operatorului (pct. 1919, în termen de cel mult 10 zile de la data semnării acestuia de către reprezentantul împuternicit sau de la data confirmării primirii actului prin poștă sau prin e-mail), rapoartelor de încercări ale 2 operatorului/raportul de analiză (pct. 1921, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare, de la data recepționării raportului), cât și a facturilor fiscale emise în baza acestor acte (pct. 1928 , Factura de plată înaintată consumatorului se contestă în instanța de judecată în termen de cel mult 30 de zile de la data înmânării acesteia de către operator).

Reieșind din cele expuse, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de *****privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

Prin încheierea Judecătoriei *****, sediul Centru din 26 iunie 2024, s-a admis cererea înaintată de reprezentantul pârâtului SA „Apă-Canal *****”, Gonța Tatiana, privind excepția de tardivitate a acțiunii înaintate de *****privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată. Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de *****privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

La 15 iulie 2024,***** a declarat recurs împotriva încheierii instanței de fond solicitând casarea încheierii Judecătoriei *****, sediul centru din 26 iunie 2024 cu soluționarea problemei în fond prin respingerea cererii cu privire la excepția de tardivitate depusă de reprezentantul SA „Apa-Canal *****” și a restitui cauza în instanța de fond pentru examinare.

În motivarea recursului, s-a invocat că încheierea instanței de fond este neîntemeiată și ilegală dat fiind faptului că instanța de judecată a admis o serie de erori şi confuzii cu privire la aplicarea corectă termenelor de prescripție.

Astfel, remarcă recurentul că instanță de fond a aplicat prevederile specifice ale Hotărârii Guvernului nr. 950 din 25.11.2013 şi anume prevederile cu privire la termenele de contestare a unor acte şi facturi de plată, prevăzute la pct. 19^{19}; 19^{21}; şi respectiv 19^{28}.

Considerăm că instanța de fond a aplicat în mod eronat prevederile H.G. nr. 950 din 25.01.2013. punctele 1919; 1921; şi respectiv 1928. Acest lucru se datorează faptului că factura fiscală cu seria AAO5390158 din 29.07.2022, precum şi factura fiscală cu seria AA07841544 din 30.08.2022. nu au fost emise în temeiul vreunui contract conform H.G. nr. 950 din 25.01.2013.

Prin urmare, încheierea instanței de fond despre admiterea excepției de tardivitate nu respectă dispozițiile legale specifice şi ar trebui revizuită pentru a reflecta corect aplicarea prevederilor menționate.

Specifică că aceste prevederi speciale, ar putea fi aplicate doar strict în cazurile când sunt aplicate în privința contestației unei facturi de plată emise în temeiul H.G. nr. 950 din 25.11.2013 şi în temeiul unui contract valabil încheiat în acest sens. În cazul de față, a fost înaintată cerere cu privire la anularea unor facturi fiscale, emise în temeiul contractului nr. 470733/33 din 07.12.2004.

Suplimentar celor menționate, consideră că cererea cu privire la excepția de tardivitate a fost admisă contrar termenelor procedurale stabilite de instanța de judecată.

Cu referire la prevederile art.183, 190 CPC susține că pârâtul SA ..Apă-Canal *****" avea dreptul şi obligația să înainteze careva cereri sau demersuri şi să prezinte toate probele necesare, până la data de 03 aprilie 2023, dat fiind faptului că ședința de judecată a fost fixată pentru data de 02 mai 2023, ora 14:00 .

Astfel, consideră recurentul că instanță de judecată intr-un mod injust a acceptat spre examinare şi a admis cererea pârâtului cu privire la excepția de tardivitate. Cu toate acestea, instanța de judecată a acceptat spre examinare și a admis cererea pârâtului privind excepția de tardivitate. O astfel de decizie pune la îndoială respectarea principiilor fundamentale ale procedurii civile şi la aplicarea consecventă a normelor legale.

Consideră că decizia instanței de a admite cererea pârâtului privind excepția de tardivitate este injustă. Prin această hotărâre, instanța a permis pârâtului să beneficieze de o excepții care ar fi trebuit să fie respinsă din cauza depășirii termenului stabilit. Această

situație nu numai că încalcă normele procedurale, dar afectează şi drepturile reclamantului, care s-a bazat pe respectarea termenelor legale pentru a-şi pregăti apărarea.

În concluzie, cererea pârâtului SA „Apă-Canal *****” privind excepția de tardivitate nu ar fi trebuit să fie admisă ci restituită din cauza depășirii termenului stabilit pentru prezentarea probelor şi formularea cererilor. Acceptarea acestei cereri contravine principiilor fundamentale ale procedurii civile şi subminează integritatea procesului judiciar.

Analizând motivele invocate în recurs, studiind materialele dosarului, Colegiul civil consideră recursul întemeiat, motiv din care urmează a fi admis, cu casarea încheierii primei instanțe şi restituirea pricinii la rejudecare la etapa de primire a cererii.

În conformitate cu prevederile art.427 lit.b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform prevederilor art.27 alin.(1) CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În corespundere cu art. 186^1 alin.(1) CPC cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Alin.(2) al aceluiași articol indică că excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Alin.(3) stabilește că dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Prevederile alin.(4) stabilește că instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să mențină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Potrivit alin.(5) dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.

Potrivit art.3 alin.(1) CPC ***instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum şi a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.***

Prevederile alin.(2) indică că noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate şi nu le desfiinţează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel.

Potrivit alin.(3) ***legea procedurală civilă care impune obligaţii noi, anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanţilor la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabileşte sancţiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă.***

Colegiul a constată că ***la data de 30.12.2022, reclamanţii S.R.L „Trans World Entertainment", S.R.L „Imensitate" s-au adresat cu cerere de chemare în judecată*** către SA „Apă-Canal *****" privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-9, vol.I).

În ședința de judecată din 28.06.2023, reprezentantul pârâtului SA „Apă-Canal *****", Gonța Tatiana, ***a înaintat o cerere privind excepția de tardivitate*** (f.d.237-238, vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei **, sediul Centru din 26 iunie 2024***, s-a admis cererea înaintată de reprezentantul pârâtului SA „Apă-Canal *****", Gonța Tatiana, privind excepția de tardivitate a acțiunii înaintate de *****privind anularea actelor. S-a respins acțiunea *****privind anularea actelor ca fiind tardivă.

La 15 iulie 2024,***** a declarat recurs împotriva încheierii instanței de fond solicitând casarea încheierii Judecătoriei *****, sediul centru din 26 iunie 2024 cu soluționarea problemei în fond prin respingerea cererii cu privire la excepția de tardivitate depusă de reprezentantul SA „Apa-Canal *****" și a restitui cauza în instanța de fond pentru examinare.

Instanța de recurs consideră încheierea contestată neîntemeiată şi pasibilă casării, cu trimiterea pricinii la rejudecare în același complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art.183 alin. (1) şi (2) CPC , după ce primește cererea de chemare în judecată, judecătorul pregătește cauza pentru dezbateri judiciare, pentru a asigura judecarea ei justă şi promptă. Pregătirea pentru dezbatere judiciară este obligatorie pentru orice cauză civilă (…).

În acord cu prevederile art.184 CPC , încheierea privind pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare se emite de către judecător, fără înștiințarea participanților la proces, în decursul a 15 zile de la data la care s-a dat curs cererii de chemare în judecată, cu enumerarea actelor ce urmează a fi efectuate pentru pregătirea cauzei şi cu indicarea termenelor îndeplinirii lor.

În conformitate cu prevederile art.185 alin.(1) lit. n) CPC , judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, la cerere, soluționează excepția de tardivitate a pretențiilor.

Prevederile art.186[1] CPC , statuează că cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. (…). Excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa

participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să mențină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare. (…).

Din textul expres al normei legale citate este cert faptul că excepția de tardivitate poate fi invocată și efectiv soluționată doar în interiorul actelor îndeplinite de judecător în vederea pregătirii pricinii civile pentru dezbaterile judiciare.

Deci, faza de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare, ca etapă a procesului civil, se pornește de la emiterea de către judecător a unei încheieri în baza art.184 CPC și se finalizează, în virtutea prevederilor art.190 CPC , cu pronunțarea unei încheieri prin care judecătorul, după ce constată pregătirea suficientă a cauzei pentru dezbateri judiciare, coordonează cu părțile locul, data şi ora ședinței și stabilește termenul de judecare a cauzei în ședință de judecată.

Așadar, din momentul adoptării încheierii în corespundere cu prevederile art.190 CPC , faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare este terminată irevocabil și începe etapa dezbaterilor judiciare, reglementată de capitolul XV Codul de procedură civilă.

Actele cauzei atestă faptul că ***la data de 30.12.2022***, reclamanții S.R.L „Trans World Entertainment", S.R.L „Imensitate" s-au adresat cu cerere de chemare în judecată către SA „Apă-Canal *****" privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-9, vol.I).

Prin încheierea judecătorului Judecătoriei ***** (sediul Centru), Violeta Gîrleanu, din 23 ianuarie 2023, s-a acceptat spre examinare cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „Trans World Entertainment", S.R.L „Imensitate" către SA „Apă-Canal *****" privind anularea actelor și încasarea cheltuielilor de judecată. În această încheiere, instanța a dispus să se efectueze ***anumite acțiuni precum***:

Se propune pârâtului să prezinte o referință scrisă cu răspunsul la pretențiile formulate de reclamant şi să prezinte toate probele necesare, până (a data de 03 aprilie 2023. prin intermediul cancelarie Judecătoriei ***** (sediul Centru), sau prin intermediul poștei electronice (jcc@justice. md).

Se explică pârâtului că depunerea referinței este obligatorie. Referința cu toate anexele se depune în numărul necesar pentru toţi participanții la proces. In cazul nedepunerii ei în termenul stabilit de instanță, pârâtul este decăzut din dreptul de a mai prezenta probe, dacă legea nu prevede altfel, iar cauza este examinată în baza materialelor anexate la dosar.

În cazul depunerii referinței şi probelor necesare de către pârât, reclamantului i se va remite copia de pe referință şi de pe înscrisurile anexate la ea.

S-a explicat participanților la proces că toate probele se prezintă, sub sancțiunea decăderii, în termenul stabilit de instanță de judecată, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel. în cazul prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege. judecătorul dispune restituirea acestora printr-o încheiere procedurală.

În cadrul pregătirii cauzei spre dezbateri judiciare, participanții la proces pot formula cereri şi demersuri, cereri privind completarea temeiului acțiunii, mărirea sau micșorarea cuantumului pretențiilor, completarea acțiunii cu pretenții accesorii sau compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit, acțiunea reconvențională, precum şi cereri de renunțare totală sau parțială la acțiune, recunoașterea totală sau parțială a pretențiilor.

Se fixează ședința de pregătire a cauzei civile pentru dezbateri judiciare, pentru data de ***02 mai 2023, ora 14:00*** în sediul Judecătoriei ***** (sediul Centru), bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt nr. 162. bir.817.

Așadar, reieșind din condițiile stabilite de către instanța de judecată, concluzionăm că pârâtul SA „Apă-Canal *****" avea dreptul şi obligația să înainteze careva cereri sau demersuri şi să prezinte toate probele necesare, ***până la data de 03 aprilie 2023***.

În ședința de judecată din 28.06.2023, reprezentantul pârâtului SA „Apă-Canal *****", Gonța Tatiana, ***a înaintat o cerere privind excepția de tardivitate*** (f.d.237-238, vol.I).

În contextul situației concrete constatate în speță şi a normelor de drept enunțate, Colegiul civil consideră că cererea de aplicare a excepției de tardivitate urma a fi înaintată şi examinată de prima instanță nu mai târziu de ***02 mai 2023, ora 14:00***.

Or, potrivit procesului-verbal al ședinței instanței de fond, prima instanță a examinat cererea privind excepția de tardivitate în cadrul ședinței de judecată din 26 iunie 2024, depășind astfel etapa de pregătire a pricinii pentru dezbaterile judiciare.

Sub acest aspect, în accepțiunea instanței de recurs, actele cauzei denotă faptul că excepția de tardivitate, în temeiul art.186[1] CPC a fost invocată de pârât, soluționată și admisă de instanță în afara cadrului legal, după consumarea fazei de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, la data de 26 iunie 2024 (f.d.40-43, vol.II). Or, prevederile alin.(2) art.186[1] CPC stabilesc expres că ***excepția de tardivitate obligatoriu se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare***.

Respectiv, Colegiul atestă că instanța a adoptat actul judecătoresc contestat contrar normelor de drept procedural ce guvernează situația în speță, deoarece a soluționat pricina potrivit prevederilor art.186[1] CPC , cu încălcarea situației expuse în alin.(1) al acestei norme legale, ***deoarece cererea privind excepția de tardivitate a fost înaintată de după finalizarea etapei de pregătire a pricinii pentru dezbateri***.

În acest sens, Colegiul relevă că instanțele judecătorești nu sunt în drept de a admite derogări de la prevederile legii, deoarece principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp un important impuls la adoptarea Convenției (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 CPC .

Colegiul reține, că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a părții interesate, dar neatrasă în proces, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea

privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor „consultații adecvate" de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului și pârâtului, cât și a altor persoane care au un interes legitim față de litigiu, motiv din care instanța de judecată nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Respectiv instanța de recurs reține, că soluționarea pricinii în modul în care a acționat instanța de fond în actuala speță reprezintă o violare vădită a dreptului reclamantului/recurent la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO și constituie temei legal necondiționat, de casare a hotărârii contestate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Ca consecință, Colegiul relevă că instanța de fond prematur și, respectiv, incorect și neîntemeiat a admis cererea reprezentantului pârâtului SA „Apă-Canal *****", privind aplicarea excepției de tardivitate și a dispus respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de *****privind anularea actelor pe motiv de tardivitate, situație care impune adoptarea soluției de admitere a recursului și casarea încheierii contestate, cu remiterea pricinii pentru examinare în fond în aceiași instanță, în același complet de judecată, iar instanța de fond urmând să înlăture neajunsurile expuse în actuala decizie.

În conformitate cu prevederile art.427 lit. b) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite cererea de recurs declarată de*****

Se casează încheierea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 26 iunie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****privind anularea actelor, cu restituirea la rejudecare, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Dorin Dulghieru

Constantin Roșca